

I. A. Pak

FORMING AESTHETIC AND ARTISTIC CULTURE OF SCHOOLCHILDREN BY MEANS OF CHOREOGRAPHIC ART

The article is devoted to such an urgent pedagogical problem as moral and aesthetic education of schoolchildren under the conditions of choreographic activity. Having analyzed scientific literature the author determined moral and aesthetic possibilities of choreographic activities, examined the concepts of "moral and aesthetic education", analyzed the content of aesthetic education and moral attitudes. The category of moral relationship is highlighted in the article: it includes schoolchildren's knowledge about themselves, their abilities, skills, interests; knowledge about other people; the ability to build relationships, communicate; skills of moral and aesthetic attitudes towards people; experience of creative activity accumulated in the process of cognitive activity, which helps to apply their knowledge and skills not only modeled in similar situations, but in a totally new one. And, as the author notes, the formation of a system of relations adequate to standards of morality and aesthetics is the goal, the subject of special concern of teachers and the final result of moral education. The basic moral and aesthetic qualities are examined: humanism, collectivism, patriotism, attitude towards labour and dignity. It is determined that in the psychological and pedagogical aspect the forming of a system of relations is a purposeful educational influence on schoolchildren's mind, feelings and behaviour. Pedagogical factors and conditions of schoolchildren's moral and aesthetic education include social environment, the need not just to create a system of values, but also to assert it actively with their own actions, to resist evil, strive for improving public relations.

Keywords: aesthetic and culture, choreographic art, creative potential, teacher-choreographer

Подано до редакції

УДК: 371.134:78

В. О. Парфенюк

САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У статті розглянуті питання дослідження проблеми самовдосконалення, а також професійне самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: самовдосконалення, професійне самовдосконалення, професійна самоосвіта.

Постановка проблеми. В контексті дослідження проблема формування професійного самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів в процесі фахової підготовки зумовлена необхідністю подальшого розвитку теорії особистості. Модернізація системи освіти висуває нові вимоги до працівників у галузі освіти. Вихідні концептуальні положення професійного самовдосконалення освіти закладено в Законах України «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту» та в Державній програмі «Вчитель». Сучасним закладам освіти потрібен фахівець, який здатен постійно, послідовно і безперервно удосконалювати зміст, засоби своєї професійної діяльності. Що можливо лише завдяки роботі над собою, здатності до професійного самовдосконалення протягом усієї педагогічної діяльності. Вирішення цієї проблеми можливе лише за умови готовності до роботи над собою, вміння самовдосконалюватись. Отже, існує потреба у подальшому вивченні проблеми професійного самовдосконалення майбутніх соціальних педагогів, визначення суті феномену.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особистісне самовдосконалення, яке розглядалось у контексті компетентісного підходу в освіті, досліджували

А. Мітєєва, І. Єрмаков, В. Серіков та інші. Проблему професійного самовдосконалення майбутніх медиків вивчала Л. Дудікова, майбутніх інженерів – О. Ігнатюк, майбутніх офіцерів – О. Діденко. Питання професійного самовдосконалення майбутніх учителів розглядали О. Борденюк, І. Чемерілова, Т. Шестакова, І. Скларенко. Систему професійного самовдосконалення вчителя хімії середньої школи досліджувала О. Прокопова, Л. Сущенко у своїй роботі вивчала стимулювання професійного самовдосконалення вчителів початкових класів у системі післядипломної освіти. Незважаючи на наявність певного досвіду з дослідження професійного самовдосконалення, відзначимо те, що переважна більшість робіт присвячена вивченню майбутніх фахівців і основні зусилля з її реалізації спрямовані на період фахової підготовки, етап професійної освіти. Водночас практикуючі фахівці в професійній діяльності значно обмежені науковими розробками, які б сприяли їхньому професійному самовдосконаленню. Саме тому подальшому етапу впровадження дієвих механізмів (педагогічних технологій) самовдосконалення має передувати детальний аналіз існуючих визначень і підходів до проблеми професійного самовдосконалення.

Мета статті - проаналізувати та схарактеризувати функції, етапи та складові процесу організації самовдосконалення вчителя.

Викладення основного матеріалу. Професійне самовдосконалення – це свідомо професійна діяльність педагога в системі його неперервної педагогічної освіти, яка спрямована на підвищення фахового рівня, професійну самореалізацію, подальший розвиток професійно значущих якостей, підвищення ефективності навчально-виховної роботи в школі відповідно як до інтересів, потреб і можливостей учнів, так і до вимог суспільства щодо соціалізації, особистісного і професійного розвитку людини [5, с.196].

Самовдосконалення виконує такі функції:

- удосконалення, збагачення знань учителя (предметних, частково-методичних, дидактичних, виховних, психологічних, етичних тощо);
- розвиток світогляду, професійно-ціннісних орієнтацій, переконань, що відповідають задачам суспільства й школи;
- розвиток мотивів творчої діяльності (любов і повага до дітей, захопленість предметом, потреба у самореалізації тощо);
- розвиток стійких моральних якостей особистості (переконаність, гуманізм, педагогічний оптимізм, принциповість, доброта, душевна щедрість тощо);
- розвиток сучасного стилю педагогічного мислення, таких його ознак, як системність, конкретність, гнучкість, економічність, селективність, почуття міри тощо.

Л. Кондрашова стверджує, що необхідно розвивати свої здібності керувати своїм особистим вдосконаленням і вдосконаленням інших, тобто забезпечувати кожному перспективу внутрішнього росту» [3].

Базова освіта служить відправним пунктом у діяльності. Однією ж з основних цілей діяльності повинно бути формування настанови на самоосвіту. Професійна самоосвіта – це систематична і цілеспрямована освітня діяльність соціальних педагогів, мета якої полягає у задоволенні суспільних потреб освіти учнів, подоланні суперечності між темпами застарівання знань і темпами їх оновлення, між вузькопрофесійною діяльністю педагога й усебічним гармонійним розвитком особистості, спроможністю розв'язувати професійні завдання, які виходять за межі сьогодення [5].

ЛІТЕРАТУРА

1. Діденко О. В. Педагогічні умови професійного самовдосконалення майбутніх офіцерів : автореф. дис. на здоб. наук. звання канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. В. Діденко. – Хмельницький, 2003. – 18 с.
2. Кемеров В. Е. Проблема личности : методология и жизненный смысл / В. Е. Кемеров. – М. : Политиздат, 1977. – 256 с.

Суть самоосвіти полягає у зіставленні свого досвіду з досвідом, нагромадженим у педагогічній науці. На цьому етапі доцільно проаналізувати різні точки зору на вирішення тієї чи іншої проблеми, визначити особисту позицію. Розвиток творчої активності в галузі самоосвіти щільно пов'язаний з проблемою активної життєвої позиції. У процесі самоосвітньої діяльності накопичується творчий потенціал особистості, а результати цієї діяльності, за словами В.Кемерова, «...об'єктивуються не в новому знарядді або культурному винаході, а перш за все у факті становлення цього індивіду як особистості» [2, с.160].

Метою самоосвіти є всебічний розвиток особистості соціальних педагогів для забезпечення високої якості навчання, виховання і розвитку учнів. Педагогічна самоосвіта – це опосередковане практикою розширення отриманих в вищому навчальному закладі знань, творче засвоєння вчителем своєї педагогічної ролі з метою її адекватного виконання [4, с.49].

Самоосвіта розглядається як умова самовиховання особистості педагога (К.Левітан, О.Кочетов). Самовиховання визначається як вища форма самовдосконалення, цілеспрямований процес розвитку власних здібностей у професійній діяльності (О.Кочетов, Л.Нечепоренко), як усвідомлене удосконалення своєї особистості як професіонала (С.Єлканов, В.О.Іщенко) [1; с.189].

Висновки. Організація професійного самовдосконалення зводиться до формування в соціального педагога настанови на самоосвіту, самовиховання, саморозвиток, рефлексію через створення відповідних зовнішніх і внутрішніх умов, таких, як: вимоги соціуму, моральне і матеріальне стимулювання, контроль за цими процесами, створення і оптимізація умов для здійснення цієї діяльності. Поштовхом до самовдосконалення може бути потреба бути соціальним педагогом-майстром, інтерес до самого процесу самовдосконалення, знайомство з досвідом роботи передових педагогів, спроба повторити їх заходи, а надалі – й удосконалити їх.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Перспективою подальшого дослідження зазначеної проблеми є вивчення проблеми професійного самовдосконалення на прикладі професії соціального педагога.

3. Кондрашова Л. В. Морально-психологічна готовність студента до вчительської діяльності / Л. В. Кондрашова. – К. : Вища шк., 1987. – 54 с.
4. Левитан К. М. Личность педагога : становление и развитие / К. М. Левитан. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1990. – 168 с.
5. Прокопова О. С. Система професійного самовдосконалення вчителя хімії середньої школи : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. пед. наук : спец.

13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. С. Прокопова. – К., 2003. – 21с.

REFERENCES

1. Didenko, O. V. (2003). Pedagogichni umovy profesiinoho samovdoskonalennia maibutnikh ofitseriv [Pedagogical conditions of future officers' professional self-improvement]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Khmelnytskyi [in Ukrainian].
2. Kemerov, V. Ye. (1977). *Problema lichnosti: metodologiya i zhiznennyi smysl [Problem of personality: the methodology and the meaning of life]*. Moscow: Politizdat [in Russian].
3. Kondrashova, L. V. (1987). *Moralno-psykholohichna hotovnist studenta do vchytelskoi diialnosti [Moral and psychological readiness of the student to the teacher's activity]*. Kyiv: Vyshcha shk. [in Ukrainian].
4. Levitan, K. M. (1990). *Lichnost pedagoga: stanovleniye i razvitiye [Teacher's individuality: formation and development]*. Saratov: Izd-vo Sarat. un-ta [in Russian].
5. Prokopova, O. S. (2003). Systema profesiinoho samovdoskonalennia vchytelia khimii serednoi shkoly [System of high school chemistry teachers' professional self-improvement]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

В. А. Парфенюк

САМОСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ КАК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

В статье рассмотрены вопросы исследования проблемы самосовершенствования, а также профессиональное самосовершенствование будущих социальных педагогов.

Ключевые слова: самосовершенствование, профессиональное самосовершенствование, профессиональное самообразование.

V. O. Parfeniuk

SELF-IMPROVEMENT AS A PSYCHO-PEDAGOGICAL PROBLEM

Professional self-improvement is a conscious professional work of the teacher in his system of continuous pedagogical education that aims to enhance the professional level, professional fulfillment, further development of professionally significant qualities that improve the efficiency of educational work in schools according to the interests, needs and capabilities of students, as well as the demands of the society regarding socialization, personal and professional development rights. L. Kondrashova argues the need to develop their ability to manage their personal improvement and other improvements. Basic education is the starting point of activity. One of the main purposes is to create forming activity guidelines for self-education. Professional self-education is a systematic and purposeful educational activity of social workers, whose purpose is to meet the social needs of students' education, overcome the contradiction between the growth rates of knowledge obsolescence and update them between the narrow professional work of the teacher and comprehensive harmonious development of personality, ability to solve professional tasks that go beyond the present. The organization of professional self-improvement is reduced to the formation of social pedagogy instruction for self-improvement, self-education, self-development and reflection through the establishment of appropriate internal and external conditions: the requirements of society, moral and material incentives, monitoring of these processes, creation and optimization of conditions for this activity. The impetus for self-improvement, interest in the process of self-improvement, learning from experience of leading educators must be needed to be a social educator-master. Prospects for further study of this problem are to study the problems of professional self-improvement on the example of the social pedagogy profession.

Keywords: self-improvement, professional self-improvement, professional self-education.

Подано до редакції 03.06.14